

فراتر از توانایی یک فرد

● مرصیه معین
آموزگار دبستان سما از نجف‌آباد

تولید محتوا

افزایش کیفیت آموزش و پرورش و حتی کاهش هزینه‌های آموزش استفاده کنیم. در حال حاضر فرایند استفاده از فناوری در آموزش (تدریس دیران) آهسته و پیوسته کار خود را به پیش می‌برد. نمود این استقبال وسیع، برگزاری جشنواره‌های تولید محتوای الکترونیکی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و همچنین، جشنواره‌های روش تدریس با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات است که در دوره متوسطه و در دروسی مثل شیمی و جغرافی توسط وزارت آموزش و پرورش در حال اجراست.

آموزش معلمان اولین قدم به سوی الکترونیکی شدن

این امر نکته روشن و قابل توجهی را پیش روی ما قرار می‌دهد که آن نیاز مبرم به پیشرفت و حرفه‌ای شدن معلمان در زمینه فاوا است. برای رسیدن به یادگیری‌های مؤثر و قرارگرفتن فناوری در اختیار اهداف

یادگیری در مدرسه، تنها معلمان هستند که می‌توانند برپایه احتیاجات و شیوه‌های یادگیری دانش‌آموزان، تکنیک‌های فاوا را در برنامه‌ریزی تحصیلی به کار گیرند. این معلم است که می‌باید روش‌های تدریس با رویکردهای جدید را تجربه کند و سپس حاصل تجربه‌های خود را مستند کند و نشر دهد.

در دهه اخیر شاهد حرکت مدارس از شیوه سنتی آموزش به سمت وسوی شیوه جدیدتری هستیم. فناوری اطلاعات و استفاده از رایانه در آموزش از حدود ۲۰ سال قبل مطرح شده، اما سرعت واقعی خود را در پنج سال اخیر نشان داده است، تا جایی که به نظر می‌رسد دخالت رایانه در آموزش امری اجتناب‌ناپذیر است. کلاس‌های درس به‌زودی با تکیه بر رایانه،

از روش سنتی خارج می‌شوند و به سمت الکترونیکی شدن حرکت می‌کنند. بخشی از تعاملات میان آموزگار و دانش‌آموزان از طریق ارتباطات اینترنتی صورت خواهد گرفت و محتوای درسی به‌صورت سدی‌های آموزشی و با بهره‌گیری از جدیدترین رسانه‌ها، تصویرها، فیلم‌ها و عکس‌ها ارائه خواهند شد.

البته تجربه‌های ۲۰ ساله گذشته نشان داده‌اند که رایانه هرگز نمی‌تواند جای‌گزین محیط‌های تعاملی رودررو شود. بلکه به‌عنوان ابزاری قدرتمند

در تلفیق با شیوه‌های سنتی، محیط بسیار غنی‌تری را برای یادگیری فراهم می‌آورد. با توجه به رویکرد جهانی در مباحثی مثل آموزش برای همه، آموزش مادام‌العمر و آموزش برای زندگی بهتر، ما نیز می‌باید از این امکانات برای تحت پوشش قرار دادن جمعیت لازم‌التعلیم یا

معلم به عنوان متخصص تعلیم و تربیت باید بتواند طرح درس خود را برپایه استفاده از فناوری طراحی کند و از محتوای متنوع در جاهای مناسب استفاده کند

آموزش با برنامه‌ریزی و تحقیق، محتوایی از کتاب درسی را به صورت نرم‌افزار درآورده‌اند. در انجام این مهم، محتوای تولید شده در اثر ماه‌ها همکاری و کار گروهی در بخش‌های متفاوت گردآوری می‌شود. این مجموعه‌ها معمولاً به صورت بسیار جذاب و با استفاده از موسیقی و انیمیشن‌های زیبا ارائه می‌شوند. البته شایان ذکر است که متأسفانه در کشور ما به دلیل دوری صنعت و تجارت از فضای آموزش، معمولاً محتواهایی که توسط شرکت‌های تجاری تولید می‌شوند، قابلیت استفاده در محیط‌های آموزشی را ندارند.

اما نوع دیگر محتواها، محتوای ساده است که توسط

برنامه‌هایی مثل پاورپوینت، مولتی مدیابیلدر و انواع اتوران‌ساز تولید می‌شود. این محتواها معمولاً با استفاده از موسیقی، زمینه، عکس، انیمیشن و سایر مواد اولیه آماده تولید می‌شوند.

هرچند که هنوز در زمینه تولید محتوای الکترونیکی و وظیفه معلم، دستورالعمل خاصی صادر نشده است، اما به نظر می‌رسد که وظایفی نیز در این

زمینه به آموزگاران محول خواهد شد. با توجه به توضیحات بالا هر عقل سلیمی می‌پذیرد که وظیفه معلم تولید محتوای حرفه‌ای نیست. چون تولید چنین محتوایی فراتر از توانایی‌های یک فرد (حتی یک مهندس توانای رایانه) است. همان‌گونه که اشاره شد، این امر تنها با مشارکت تیم‌های متخصص امکان‌پذیر است. اما در کنار آن، از آموزگاری که می‌خواهد در این محیط کار کند انتظار می‌رود که در مرحله اول توانایی استفاده از نرم‌افزارهای موجود را داشته باشد. در مرحله بعد نیز این قدرت را داشته باشد که هرگاه در کلاسش احساس نیاز کرد، بتواند با گردآوری منابع اولیه، محتوای مورد نیاز را تولید کند و به کار گیرد. در این زمینه، تنها آشنایی با نرم‌افزارهای خودساخته هیچ مشکلی را حل نمی‌کند و معلم به عنوان متخصص تعلیم و تربیت باید بتواند طرح درس خود را برپایه استفاده از فناوری طراحی کند و از محتواهای متنوع در جاهای مناسب استفاده کند. آموزگاران باید برای استفاده بهینه از این محتواها با انواع روش‌های تدریس جدید که بیشتر هم مبتنی بر کار گروهی و یادگیری مشارکتی هستند، آشنا باشند.

**تولید محتوای حرفه‌ای
تنها با مشارکت
تیم‌های متخصص
امکان‌پذیر است**

در دهه اخیر، وزارت آموزش و پرورش کوشیده است با برگزاری دوره‌های گوناگون، برگزاری مسابقات تولید محتوا و تجلیل از معلمان توانمند، آموزگاران را به مهارت‌های استفاده از فاوا در برنامه‌ریزی تحصیلی مجهز کند. در این میان، با وجود برگزاری دوره‌های متفاوت و ایجاد انگیزه به طرق گوناگون از طرف آموزش و پرورش، شوق قابل قبولی در میان معلمان برای «الکترونیکی شدن» دیده نمی‌شود. گاهی از گوشه و کنار شنیده می‌شود آموزگاران گلایه دارند که تولید محتوا از عهده و همچنین از حیطة وظایف آنان خارج است. معلمان غالباً گله دارند که با توجه به فراوانی طرح‌های جدید و گوناگون و کثرت وظایف آموزگار، جا و زمانی برای کسب مهارت‌های جدید باقی نمی‌ماند و این طرح را نیز باری بر دوش معلمان می‌دانند. آن‌ها غالباً تمایل زیادی برای آشنایی با طرح‌های جدید ندارند و از زربار فراگیری مهارت‌های جدید نیز شانه خالی می‌کنند.

محتوای الکترونیکی چیست؟

محتوای الکترونیکی، می‌تواند در کنار محتوای غیر الکترونیکی درسی قرار گیرد و به فهم بهتر مواد درسی کمک کند. همچنین محتواهای الکترونیکی می‌توانند موقعیت‌هایی را که شاید دسترسی به آن‌ها غیرممکن باشد، به صورت مجازی در کلاس درس حاضر کنند. یا کلاس را از بند گنج و تخته سیاه‌رهای بخشند و با ایجاد نمایش‌های رنگی و استفاده از انواع گرافیک‌ها، محیط درسی را جذاب‌تر و قابل فهم‌تر کنند. محتواهای الکترونیکی را می‌توان در قالب‌های متفاوتی ارائه کرد؛ مثل انواع درس‌افزار، خودآموز و... اخیراً مشاهده شده است که شرکت‌های تجاری در رقابت با همتایان خود، انواع و اقسام محتواهای الکترونیکی را با عنوان‌های گوناگون وارد بازار کرده‌اند و با درج عنوان‌های جذاب روی سی‌دی‌ها و دی‌وی‌دی‌ها، بازار خوبی هم به راه انداخته‌اند. به‌طور کلی، محتواهای الکترونیک به دو دسته تقسیم می‌شوند: محتواهای حرفه‌ای، و محتواهای ساده و کاربردی.

محتوای حرفه‌ای به مجموعه‌هایی اطلاق می‌شود که برای تولید آن، تیمی متشکل از متخصصان رایانه و کارشناسان امر